

طرح درس عدل الهی و مسئله شر

هدف آشنایی با مباحث شرور و عدل الهی

۱. معناشناسی عدل

- معنای عدل
- عدل و حسن و قبح ذاتی
- عدل و حسن و قبح شرعی
- عدل در نسبت خدا با مخلوقات
- انواع عدل
- عدل تکوینی
- عدل تشریحی
- عدل جزایی

۲. وجودشناسی عدل

- عدل، ویژگی خدای شخصی
- ارتباط عدل با سایر اوصاف الهی
- ارتباط عدل با جبر و اختیار
- ارتباط عدل با تفاوت انسان‌ها
- ارتباط عدل الهی با شرور

۳. معناشناسی شر

- چیستی و تعریف شر
- تعریف مفهوم شر
- مساومت خیر با وجود و شر با عدم
- خیر به معنای وجود مطلوب و شر به معنای وجود نامطلوب
- خیر به عنوان اراده نیک و شر به عنوان اراده غیر نیک
- خیر مساوی با قدرت و شر مساوی با ضعف
- خیر به معنای لذت و شر به معنای درد
- تعریف پیشنهادی
- تعریف مصداقی شر

۴. انواع شر

- شر اخلاقی
- شر طبیعی
- شر مابعدالطبیعی
- شر روان‌شناختی
- شر ادراکی
- رابطه شرور طبیعی و اخلاقی

۵. راه‌حال‌های مسئله شر

(شر: امر عدمی)

- دلیل عدمی بودن شر
- اشکال به عدمی بودن شر
- شر ادراکی، بدیهی است
- ۶. شر، لازمه جهان مادی
- ویژگی‌های جهان مادی
- اشکال کمتر بودن خیرات نسبت به شرور
- دیدگاه ابن‌سینا
- دیدگاه صدرا
- رابطه مدرک و جهان مادی و شر
- دیدگاه غزالی

۷. شر، ناشی از آزادی انسان

- شر و جهان‌های ممکن
- سازگاری منطقی اختیار و اراده شر
- رابطه شر اخلاقی و طبیعی
- دیدگاه قرآن
- محالیت اعمال قدرت خدا به محال

۸. شر، ناشی از جزیی نگری

- قضاوت‌های سطحی انسان و شر
- عدم شناخت جامع و شر
- تفاوت خیر انسان با خیر خدا

- دیدگاه فیلسوفان اسلامی

۹. سازگاری منطقی شر با وجود خدا

- مفهوم خدا

- مفهوم شر

- ناسازگاری منطقی

- دیدگاه هیوم

- دیدگاه مکی

- دیدگاه ان پیک

- دیدگاه الوین پلنتینگا

- راه حل پیشنهادی

۱۰. راز و فواید شر و جهان

- شرور به عنوان آزمون الهی

- هدیه‌ای به بندگان خاص

- عاملی برای بیداری از غفلت‌ها

- علت شکوفا شدن استعدادها

۱۱. شر به عنوان دلیلی بر نفی وجود خدا

- بساطت خدا

- ناسازگاری خدا با شر

- دلایل ناسازگاری

- راه‌حل‌های سازگاری

۱۲. دیدگاه استاد مطهری در باب عدل و شر

- مصادیق شر

- تبعیض‌ها

- فنا و نیستی

- نقص‌ها

- آفات و بلاها

- حکمت خدا

- تفاوت‌ها لازمه نظام علی و معلولی

- عدمی بودن شرور

- شر نسبی است

- تفکیک ناپذیری خیر و شر

- تجزیه ناپذیری بر جهان

- زشتی نمایانگر زیبایی

- اثر تربیت بلایا در تکامل